

Łukasz Jasiński

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt. *Procesy rynkowe a interwencjonizm w systemie ochrony zdrowia Stanów Zjednoczonych Ameryki w ujęciu austriackiej szkoły ekonomii*

Niniejsza praca koncentruje się na problematyce funkcjonowania amerykańskiego systemu ochrony zdrowia – w szczególności na relacjach pomiędzy rządowym interwencjonizmem a procesami rynkowymi. Permanentne problemy z jakimi zmagają się ten system, m. in. w postaci znacznego wzrostu kosztów i wydatków na świadczenia medyczne czy relatywnie wysokiego odsetka osób nieubezpieczonych powodują, że co pewien czas powracają pomysły utworzenia systemu jednego płatnika, czyli objęcia rządowym ubezpieczeniem zdrowotnym wszystkich Amerykanów. Oprócz tego proponowane i wdrażane są mniej radykalne propozycje mające za zadanie naprawić rzekome defekty rynku jak np. Patient Protection and Affordable Care Act (ObamaCare), która miała zapewnić dostęp do świadczeń medycznych osobom o niższych dochodach.

Jednym z celów tej pracy jest zbadanie wpływu rządowych interwencji na swobodne procesy rynkowe. Interwencje te mają długą historię i obejmują wiele obszarów amerykańskiego systemu: rynek ubezpieczeń zdrowotnych, proces kształcenia lekarzy, szpitalnictwo, ubezpieczenia rządowe przeznaczone dla osób starszych oraz biednych czy regulacje obejmujące wprowadzanie leków na rynek. Ich ostateczną konsekwencją jest nierynkowe pobudzenie popytu na świadczenia medyczne przy jednoczesnym ograniczaniu ich podaży (i konkurencji).

Głównym problemem badawczym pracy jest próba odpowiedzi na pytanie czy te interwencje są zasadne tzn. czy rzeczywiście poprawiają dostępność do świadczeń medycznych oraz czy są w stanie obniżyć koszty jak twierdzą ich zwolennicy. Ponadto, przedstawiona została argumentacja (zarówno od strony teoretycznej jak i praktycznej) na rzecz wielu rozwiązań rynkowych stanowiących racjonalną i realną alternatywę dla interwencjonizmu we wskazanych obszarach – co stanowi główny cel pracy.

W rozdziale pierwszym opisane zostały teoretyczne aspekty funkcjonowania rynkowego systemu ochrony zdrowia oraz interwencjonizmu. Szczególna uwaga poświęcona

została instytucji ubezpieczenia. W duchu szkoły austriackiej ubezpieczenie jest instytucją rynkową, która powstaje i ewoluuje dzięki niekrępowanym procesom rynkowym. Jednak ubezpieczenie nie musi być najpopularniejszą opcją, aby taki system sprawnie funkcjonował. Uzasadniono również stosowanie terminu: *system ochrony zdrowia* zamiast powszechnie używanej nazwy: *system opieki zdrowotnej*. Dodatkowo, poddane krytyce zostały wybrane obiekcje wskazujące na zawodności rynku – w tym asymetria informacji.

Rozdział drugi to bliższe spojrzenie na nierynkowe systemy ochrony zdrowia z dominującą rolą jednego płatnika. Zawiera on problematykę ich funkcjonowania, krótkie omówienie ich poszczególnych modeli oraz przykłady konkretnych krajów. Pozwala to na lepsze zrozumienie specyfiki systemu amerykańskiego.

Rozdział trzeci stanowi najobszerniejszą część pracy. Zawarta jest w nim historia poszczególnych interwencji we wskazanych obszarach amerykańskiego systemu – zarówno po stronie popytowej (ubezpieczenia prywatne i publiczne) jak i podażowej (lekarze, szpitale, leki). Dokładnej analizie została poddana zasadność ich wprowadzenia oraz skutki jakie przyniosły. W rozdziale tym uwzględnione zostały także liczne odniesienia do rynkowych rozwiązań jakie w ograniczonym zakresie funkcjonowały na tle tych interwencji.

Z kolei czwarty oraz piąty rozdział opisują ostatnie zmiany w postaci tzw. reformy ObamaCare. Szczegółowo zostały omówione przyczyny ich wprowadzenia, cele oraz skutki jakie one przyniosły m. in. na rynku ubezpieczeń zdrowotnych i farmaceutycznym (rozdział czwarty). Część rozdziału czwartego została także poświęcona analizie zjawiska tzw. *spirali przystępności* na specjalnie utworzonych *rynkach/giełdach* ubezpieczeniowych (Healthcare Insurance Marketplaces), co było jedną z konsekwencji wprowadzenia ObamaCare. Rozdział piąty zawiera wybrane propozycje zmian i modyfikacji ObamaCare proponowane zarówno przez Republikanów jak i Demokratów. Znajduje się w nim także podsumowanie i ocena ObamaCare.